

بے برکتے دناں دی کتھا

(مسعود کھدر پوش ایوارڈ جیتو 2015ء)

اعجاز

پاک پنجاب فائونڈیشن

بے برکتے دناں دی کتھا

(1)

اعجاز

ISBN: 978-969-759-603-4

کتاب داناں: بے برکتے دناں دی کتھا (شاعری)

لکھاری: اعجاز

مکھ پٹا: محمد عابد

چھپن ورھا: 2015ء

چھاپن ہار: محمد حنیف شاکر

پاک پنجاب فائونڈیشن، لاہور

مئل: 200 روپے

چھپن تھاں: اکرم پرنٹنگ پریس، کچا رشید روڈ، لاہور

E-mail: ijazali4060@gmail.com

انہد

جمیل احمد پال دے ناں!

بے برکتے وناں دی کتھا

(2)

انجاز

انجاز دیاں ہو رکتاں:

شاعری

رڑے داڑکھ
اللہ ورسو مینہ (کافیاں)
چھپدی پئی 2010ء

فکشن

لوہاور (ناول)
گوراں نال اُلا ہے (کہانیاں)
نینوں میں بے نندلال (کہانیاں)
چھپدی پئی 2017ء

سکھ دا چھناں خالی کیوں اے؟ ایہہ تے خستی تے انند نال بھریا ہونا چاہیدا اے۔ شاعر آپنے سکھ دے چھنے نوں
متر تاتے اک دو جے دی مانتا دے ہا سے نال بھرنا چاہندا اے تاں جے سکھ نرا سکھ نہ رہوے۔
سدھراں والے پھلاں وچوں، اڈ گئی جیویں باس
ساڈے ہتھوں ڈگ کے ٹٹ گئی، ہور نویں اک آس
آس اے کہ اوہدی شاعری دے پھل دن رات مہکدے رہن گے۔

— مظہر ترمذی

لہور۔ جون، 2015ء

بے برکتی ساڈی آج دی دنیا دا Metaphor اے۔
ایہہ مُٹھی وچ ریت اے، مُٹھی کھولوتے کر جانندی اے، بن وٹیاں دی تکڑی اے۔
بے برکتی کیہ اے.....؟ جدوں سبھ کجھ ہوندیاں ساروی کوئی شے آپنی نہ لگے، پوری نہ پوے انج ایہہ
alienation دی بن جانندی اے۔ وچار، کلا، روزی روٹی سبھ بے برکت لگن، ویڑھے اندر گھاء دی تھاں وہم اُگدا
ہووے۔ تسیں بناندے کجھ ہو..... شکل ہور ای کجھ بن جانندی اے۔
اعجاز دی شاعری وچ پُرانی وسوں دی مہدی ہوئی اتے نویں جیاتی دی بے برکت کتھا دا پرتو نظر آندا اے تے
ایہنوں دکھالئی اوہ aggressive ہو جاندا اے۔ ایس عمل نال نظم دی کولتا نوں دھکا دی لگدا اے۔ چپ دے صندوق
چوں رات نوں کڈھن دا جتن، دن تے رات دا paradox وودھیا اے۔
اوہنوں دن نہیں چُجدا، ایہدا شور مارو اے، رات دی پہلی وچ چن گھر دا نہیں، دن دے گلے وچ پھل نہیں
کھردے، غصے نال اوہدی آواز اُچی ہو جانندی اے۔ منافقت، بے غیرتی تے کمینگی جیہی لفظالی آندی اے۔
خبرے اوہ اجوکی ذہنیت نوں سمجھان لئی ایہدی معنوی صورت بدن دی کوشش وی کردا اے جیویں ”ع“ تے ”غ“
دی تشریح۔ اوہدی اک نظم ”چُپ“ دا کریکٹر سینے مڑھیاں پُر انیاں یاداں دا اک ورقا اے haunting تے tragic.....
استھے اوہدا غصہ ٹھنڈا ہو کے موہ وچ بدل جاندا اے۔
بندہ رونا چاہوے تے رونہ سکے (کہ ویڑھا اوہنوں ویکھ رہیا اے)۔ اوہدی کوتا اوہنوں ماواں ورگا نگھ وی دیندی
اے۔

میرے حصے دا بن دا سردا، مینوں وی کوئی وَر دیویں
میرے سکھ دا خالی چھناں، ہاسیاں دے نال بھر دیویں

بے برکتے دیناں دی کتھا

بے برکتے دیناں دی کتھا

(4)

انجاز

میں!

میں جی واری دھرتی تے
میں جی واری آیا واں
تیری بخشیش دے مونہہ تے
میں اونی واری تھکيا اے
میں اچھے راٹھ دا سجن
میں فتیانے دا بانہہ بیلی
میں ہاں پنجاب دا پُتر
میںوں گڑھتی اے لدھی دی
نٹھا کے گھوڑیاں جیہناں
زمیناں لے لئیاں تیتھوں
اوہ کوئی ہور ہونے نیں
اساں جو مونہوں کڈھی اے
اساں اوہ گل ویاہی اے

منظر

(کر بلا والیاں دے ناں)

پیراں وچ سن بیڑیاں
ہتھاں وچ ہتھکڑیاں سن
جو بیمار نے کیتیاں
منزلاں اوکھیاں بڑیاں سن
تنگ جیہی اک رسی اندر
دو گل بدھے ہوئے سن
دیکھ کے ایہہ دردیلا منظر
نیاں آتے رسولاں دے
پڑے کھلے ہوئے سن
جگ نوں سرجن والے دے وی
اتھرو ڈلھے ہوئے سن

وائی

سُو ہے سُو ہے بکھاں وچوں
لال گلابی چُمن رکر کے
رُتاں دا دل ٹھگدے نیں

گندمی جیہے ہتھاں اُپر
چٹے جیہے دستاں پا کے
ویلا ہتھ ہلا وندا اے

کالے رنگ دے والاں وچ
کالے رنگ دا پھل سجا کے
چند مینوں تکلدی اے

سونے رنگی ریتا اُتے
تیرے ناں دے پھل بنا کے
میں لہراں نوں رونا واں

بے برکتے دناں دی کتھا

(6)

اجاز

سوال

لنگھی رُت دے والاں وچوں لبھن کیہ کجھ پوراں
گئے دناں دی گتھلی وچوں ہتھ کیہ ساڈے آیا
ساڈے مغزاں تائیں چڑھ گئی
کیہڑے پھٹ دی وس
ساڈے کنیں پے گئی کیویں
پُھل کھڑن دی واج
اک دو جے نوں تلنوں پہلاں
کیہ تکیا نہ جاوے
اک دو جے نوں پُمنوں پہلاں
کیوں چھڑ دی اے کنہنی

پت جھڑاؤ نڈا ویکھ کے
واواں چیکاں ماریاں
ٹہنی ہتھوں پھل گیا

راتاں دے سر چڑھ کے
سرگھی والے ڈول چوں
لال سویرا ڈلھ گیا

بے برکتے دناں دی کتھا

(7)

انجاز

دھپ دے تے شہر وچ
کس جگنودا حوصلہ
گھر دارستہ پھل گیا

لنگھدے دینہہ دی دھوڑنے
اکھیں دھوڑاں دھوڑیاں
کیہا جھکھر چھل گیا

اکورازای کول سی
اوسے راز دا بھیت وی
ہولی ہولی کھل گیا

کرتا چر ہو یا.....

کرتا چر ہو یا.....

کوئی وہم بنیرے نہیں آیا
کوئی یاد ویڑھے وچ نہیں کھیڈی
کوئی یار پروہنا نہیں آیا

کرتا چر ہو یا.....

کوئی ڈر چھتاں تے نہیں لتھیا
کوئی بمب گلی وچ نہیں پھٹیا
کوئی لاش گھراں نوں نہیں آئی

کرتا چر ہو یا.....

کوئی پیڑ ہڈاں وچ نہیں اتری
کوئی چیخ بکھاں چوں نہیں نکلی
کوئی مارو تھل ول نہیں آیا

بے برکتے دناں دی کھتا

(8)

انجاز

دو منٹاں دی گل اے.....

ہُنے وہم بنیرے لتھے گا
ہُنے وین بکھاں تے چن گے
ہُنے لاش گھراں نوں آوے گی

دو منٹاں دی گل اے.....

ہُنے یاد ویڑھے وچ کھیڈے گی
ہُنے پیڑ ہڈاں وچ اترے گی
ہُنے ڈر چھتاں تے لتھے گا

پتا پنا

سدھراں والے پھلاں وچوں
اڈگئی جیویں باس
ساڈے ہتھوں ڈگ کے ٹٹ گئی
ہورنویں اک آس
ساڈی چپ دے سر چڑھ کے تے
انج دے بدل گئے
ساڈے دن دے سروچ قسے
روز اک روڑا وے

بے برکتے دناں دی کتھا

(9)

انجاز

چپ دا بوٹا

نہ میں دن دا بوہا ڈھویا، نہ میں رات وچھائی
نہ میں دھپ دا متھا چھمیاں، نہ میں اکھ رُشنائی
فر کیوں میری جھولی ڈگی بلدی اک پرانی
فر کیوں پپڑ پرانی مینوں جھونگھے دے وچ آئی
فر کیوں چان گل لگ میرے، ڈھاواں مار کے رویا
فر کیوں میرے اندر چپ دا بوٹا اُگ کھلویا

بے برکتے دنوں دی کتھا

روز کوئی شاہ کالا بدل لہندے ولوں آوے
روز اساڈا سکا بالن گلّیاں کرکے جاوے

نت راتاں نوں سجن دے لئی اک اک جگنو سانجھے
روز رُمالے ساڈے وانگر کبھڑا اتھرو سانجھے

روز اساڈا درد ای سانوں چوونا متھے لگے
روز سوختے اٹھدیاں ساڈے رونا متھے لگے

نت کاغذ دے دکھ وچ روون پٹھیاں سدھیاں لیکاں
روز نویں آواز بناواں جوڑ جوڑ کے چیکاں

پھمن سنگھ دی ویل

کیوں نہ مڑ کسے دا
گرتا پچھوں بنھیے
لگن مٹی کھیڈیے
تھماں اولھے لکھے
جھاکا دے منگ نوں
آ فر دیوے چکھے

وانھاں دے وچ نیسے
رڈھاں گھڈاں پورے
بنگے پیریں نچے
شکر دُپہراں مدھے

ویلہ ملے تے قسے
چنے دے پھل چنے
رُتاں کیہ نیں کہندیاں
واء دے مونہوں سنیے

کھوہ دے کنڈھے بہہ کے
گدڑاں وانگوں کُویے
بُھیں لاکے وُجھلی
سُر نواں کوئی پُھوکیے

عشتے دے سر چڑھ کے
چن نواں کوئی چاڑھے
لے کے چھٹاں دُڈھ دیاں
سے دے مونہہ تے ماریے

اگ ہنجواں دی بالیے
تے فر بہہ کے سیکے
اندر کیہ اے ہو رہیا
جھیتاں راہیں ویکھیے

بے برکتے دناں دی کتھا

(11)

انجاز

ڈھانیاں دے وِچ بہہ کے
ڈھولے ماہیے گاویے
کندھاں کوٹھے پنے
بییاں تے جا نھاویے

چڑیاں طوطے پھڑیے
کھکھراں نواں جا چھیڑیے
پٹاں تے ہتھ مار کے
کوڈی کوڈی کھیڈیے

ایدھر اودھر ویکھ کے
چوری پٹھے وڈھے
کیوں نہ پھمن سنگھ دے
سیکل چوں واء کڈھے

چڑھدی گڈی ویکھیے
ہس کے گاہٹی سٹیے
نعرے گوکاں ماریے
جنجیں پیے لئیے

پورے پنجاب لئی ادھی نظم

لگروں جھڑ بھونیں تے ڈِگے
رتے پھل گلاب دے
چانگراں مار کے رُنے ڈُڈو
سو کے ماری گاب دے
لہودے اندر رنگے کہنے
ساوے حرف کتاب دے
ستنچ آئے ٹڈ کھڑوتا
چالے ویکھ جناب دے

بے برکتے وناں دی کتھا

(12)

اجاز

ادھی رات سیا لے دی

ہتھاں وِج اے بوٹرا
کسے پھل دے پُت بھرادا
پیراں وِج نیں بیڑیاں
ٹاویں ٹاویں گھاء جہیاں
اکھیاں وِج اُنیندرے
جیوں سمندری جھگ دے
سرتے پند اے جگ دی
بوسکے ٹکر والڑی

بوہے اگے پیٹھیاں
راہواں تھکن بھریاں
راہواں وچ نیں کھنڈیاں
شکلاں سونے رنگیاں
ہروڑھے وچ پیٹھیاں
ماواں لوڑاں پٹیاں
جیوں اندریں بیٹھے دکھ نیں
تے ادھی رات سیا لے دی

بے برکتے دناں دی کتھا

(13)

انجاز

کمیاں دا ڈھولا

(رفاقت حسین ممتاز دے تاں)

دن چڑھدے نوں ہریاں ہونیاں
راتاں ساڈے منجے ستیاں

اساں فجراں دی گوڈی کہتی
بتیاں تے رات اگ پئی

اساں بھار سراں دا پایا
سولیاں دے مونہہ مڑ گئے

ٹالھی وڈھدا 'لالو' رویا
پنڈ وواں دی سانجھ مک گئی

جا آلھنے سہاں دی رڈھ پائے
نیں حوصلے چڑیاں دے

دو نین نشیلے ماہی وے.....
جیوں کسے میجل دے اندر
جگنو پاوے پھیرا
جیوں شاعر دے پت چ رڑ کے
نویں گیت دا چہرہ
جیوں دھرتی دے سینے وچوں
پھٹے لال سویرا

دو نین نشیلے ماہی وے.....
جیوں شمع دی لاٹ دے اُتے
چانن پاوے پھیرا
آپے آپنی مرگ دے اُتے
نچ نچ گاوے سہرا
جیوں کسے دی چُپ نہ ٹُٹے
لاوے زور پھیرا
جیوں کسے دے آون توں پہلاں
بولے آپ بنیرا
دو نین نشیلے ماہی وے.....
دل لٹ کے لے گئے میرا
دو نین نشیلے ماہی وے.....

بے برکتے دناں دی کتھا

(14)

انجاز

تتلی رنگی اک نظم

دو نین نشیلے ماہی وے.....
جیوں چن دے پلے چاننی
تے راتاں ہتھ ہنھیرا
جیوں کوئی تتلی پھل دے اُتے
لا بہندی اے ڈیرا
جیوں رُت دے وچھڑن ویلے
رووے چار پھیرا
جیوں کسے برہن نوں اڑیا
وڈھ وڈھ کھاوے ویڑھا

ملن دی ریشمی رُتے

ملن دی ریشمی رُتے.....
کسے نوں ہوش نہیں رہندا
مزہ وی تاں ای آوند اے
جے ہانی ہان دا ہووئے

نہ مٹی اڈدی اسراں
نہ ہے جگ دی سُن دی
نہ چُھدی سکھیاں کولوں
گلی چوں کون لنگھیا اے

وعدہ

فیر محبتاں مُڈھ نہھیا ایں
فیر چنا نہہ ترن دا
فیر دونواں نے وعدہ کیتا
کٹھیاں جین مرن دا

جے توں نظریں نہ آویں تے
دلے نوں ڈول پیندی اے
جے تیرے کول ہوواں تے
اکھیں نوں چک نہیں ہوندا

وے تینوں واسط اڑیا
ملن دی ریشمی رتے
میں تیرے ہتھ جوڑیندی ہاں
وے میتھوں دُور نہ جاویں

دل منے تے.....

نازک نازک انگلاں دے نال
کوئی خاب سر ہانے کڈھ لویں

وَرھدے مینہہ دیاں چھٹاں لے کے
آپنا مکھڑا رنگ لویں

واءِ وِچ اڈدا کوئی اک بوسہ
اکھاں دے نال نچ لویں

ٹھڈا ہو یا تارا تک کے
بے شک مینوں منگ لویں

میرے حصے دا بن سردا، مینوں وی کوئی وَردیویں
میرے سکھ دا خالی چھناں، ہاسیاں دے نال بھر دیویں

ہائیکو

وعدہ کر کے آوٹا نہیں سی
بال دے ہتھ جواب گھل دیندوں
ناس ہونی اڈیک تے مکدی

انج آوندی اے تیری یاد

جیوں سفید برف دے بلھیں
ٹھنڈی کھردی چمچی

جیوں پہاڑاں دے وچ کنبے
جانو جیہی اک واج

جیوں پھٹلاں دے مکھڑے اُپر
تتلی چھڈ جائے رنگ

جیوں واء دے ہتھیں چڑھ جائے
سبیاں دی خشتبو

جیوں بنیرے کالے کر کے
اُڈ جان دے نیں کال

خیال

باری دے وچ بیٹھے بدل
اندروی تے آسکدے نیں
کمرے دے وچ کھلری چُپ وی
بارش دے وچ نہاسکدی اے

کھیال

ساڈی رات دی پیلی دے وچ
گھر جاوے جے چن
ساڈے دن دے گیلے وچ وی
کھڑسکدے نیں پھل

(عرفان ملک دے ناں)

آپنے پنڈ دے دکھ دی
دُھپ اے جے میں سیکہ نہیں
کون سی ایہدی جان داویری
کیہدے ہتھوں مویا اے

شاماں وانگوں ساڈے ویرھے
اک ہو رگڑی وی آوے گی
جیہنے زخمی پوراں دے نال
رُتاں دے مونہہ سیتے نیں

کیہڑے قہر نے ایہنوں ڈنگیا
قیدی کیہڑے پہر دی اے
ویکھو ساڈی بھکھی اکھ ہن
کتھے جا کے ٹھہر دی اے

جدوں لڑن تے لڑ دیاں ہس کے
روندیاں دے ہتھ دھپدے

اسیں رہے نہ اڈاراں جو گے
غرضاً نے پرکٹ لے

اکھاں ہنجواں دی ندی وچ رڑھیاں
کنڈھے اُتے خاب مر گئے

بے برکتے دنّاں دی کھّا

(19)

انجاز

ادھکڑاں دا گاؤن

ابے پچھلے زخم نہ سیتے
نویاں دے مونہہ کھل گئے

ابے جنج نہ بوہے تے آئی
بھوگنارنڈی پاپے گیا

اساں سوں کے رات گزارے
نیندوں سرہانے دھر کے

ویری لٹ کے مہبتاں لے گئے
بیلیاں سچ کھہہ اڈدی

کسے دے چائے لبوں نونوں ہی کے
سولوں تے ساہواں دھر بیکدے رہنا
جیہناں نہیں مڑ کے آؤنا کدے
اوہناں نونوں مڑ مڑاڈ بیکدے رہنا

ایہہ دی اعجازے عشق دا ای
جو دی کرنا سرعام کرنا
پہلوں یاردا مکھ تکتا
فیر رب نونوں سلام کرنا

ہتھاں بچ پھڑ کے نوٹو کسے دی
اکھاں بچ جگنو سجالینے
نویں پرانے درد سارے
بتیاں بچھا کے جگا لینے

نئی جیہی گل تے لڑس کے
کمرے دی گنڈی مار لینی
دن نونوں گلیاں دے لکھ مدھنے
رات رور وگزار لینی

لوو۔۔ آگئے جے۔۔
دونہہ ہتھاں نال تاڑی مارن والے
بگ بگ روندیاں اکھیاں دی
بیڑی بوڑن لئی
دور گیاں نوں لکھیاں چٹھیاں
پانی روڑھن لئی
سینے سانہجھ کے رکھے دل نوں
مڑ کے توڑن لئی

لوو۔۔ آگئے جے۔۔
دونہہ ہتھاں نال تاڑی مارن والے
چوگا چنگدے پکھواں دا
سنگ اڈاون لئی
کھڑکھڑ ہسدیاں فضلاں دے
رنگ اڈاون لئی
شاہنمش داسھر تے ساڈا
جھنگ اڈاون لئی

سمجھوتا

اک سمجھوتا ساری عمراں
دوواں کولوں کر نہ ہویا
اوپدے کولوں جت نہ ہویا
میرے کولوں ہر نہ ہویا

سو ہتھ رسہ گنڈھ سرے تے
دکھ ہوکے اک دوچے کولوں
اوپدے کولوں جی نہ ہویا
میرے کولوں مر نہ ہویا

بولی

تیرے نال کھچا کے فوٹو
میں لگدے شریک کر لے

زندگی لئی آخری نظم

ابے تے توں ساڈا کوئی
رنگ وی نہیں دیکھیا
ویلیے وانگ ساڈا توں تے
ننگ وی نہیں دیکھیا
تخت ہزارہ ساڈا
جھنگ وی نہیں دیکھیا

ابے تے توں حالے تائیں
پیڑ کوئی جری نہیں
اکھیاں دا کھاراپانی
لگدا اے تری نہیں
ساڈے وانگ ابے کوئی
جندڑی توں ہری نہیں

چوڑا پہن وساکھی آئی
کٹاں وچ گدے وجدے

جس دن دیاں ملیاں پیڑاں
ہاسیاں توں جان چھٹ گئی

ہتھ سوچ سمجھ کے پاویں
میں جمواں دے ٹہن ورگی

اوہنے ہتھ کنکاں نوں لایا
سٹیاں دے بھاگ جاگ پئے

مانی پیر جاں ویڑھے وچ پایا
انگ انگ چھنک پایا

اجے تے توں سدھراں دا
گل وی نہیں گھٹیا
ساڈے وانگ خطاں نوں توں
پاڑ کے نہیں سُٹیا
لگدا اے دل تیرا
کسے توں نہیں سُٹیا

اجے تے توں حالے کوئی
کھیکھنا نہیں کھیکھیا
ساڈے وانگ ہجران دا
سیدکا نہیوں سیکیا
اجے تے توں رونیاں دا
مونہہ وی نہیں ویکھیا

بے برکتے دناں وی کھتا

(24)

انجاز

جدوں پہاڑاں تے برف نہیں جمدی

جدوں پہاڑاں تے برف نہیں جمدی
جدوں یقین دی ٹہن تے کوئی پھل نہیں کھڑدا
ویلا شہریاں سڑکاں تے دُھند تھکدا اے.....
ہوا پھلاں تے تتلیاں وانگ کھیڈدی
تریل نوں چمدی چٹدی
ٹھری رُت دے سینل ستم یاد کر کے روندی اے

جدوں پہاڑاں تے برف نہیں جمدی
کنواری جیہی چنگ وِرگی رُتے
شوق نال ویڑھے وِچ لائے
گھاءدی تھاں وہم اُگدا اے۔۔
جسماں دے کھنڈراں چ لگن مٹی کھیڈ رہے جذبے
اکھاں دیاں باریاں چوں چھالاں مار کے
گلکھاں دے رنگ روڈ تے.....

دھرتی پیٹھ سمائے کے.....

(نسرین انجم بھٹی دے ناں)

بریکنگ نیوز

اتھے ای پٹیاں سن.....

کسے دے ہتھ دیاں کٹیاں انگلاں

اتھے ای سی تن توں دکھ

کسے گھر ودا سر

کلرک دا ٹفن

پاڑھو دا بستہ

اوتھے پٹی سی.....

پینشن لین آئے مہا تڑدی سیکل

ماسٹر جی دی سوٹی

مزدوردی کانڈی

کسے پچی دی چیل

بے برکتے وٹاں دی کتھا

وَن ویلنگ کردے،

حیاتی دامنہ نہہ چڑاندے نیں

جدوں پہاڑاں تے ڈھپ ورھدی اے

کوئی ہو رڈ دکھ نہ وی ہووئے تے

ساڈے گھراں دیاں کچیاں چھتاں چو-چو-کے

صدق دے بھانڈے بھر جانڈے نیں

تے سورج دی لوء نال نکونک بھرے فلاسک

دن دے کورے کاغذاں تے رُٹھ جانڈے نیں

جدوں پہاڑاں تے برف نہیں جمدی

کالے کاواں ورگی سوچ ساڈی

لویاں لویاں نظماں جن دی اے

تے ساڈے وچوں گھگھیاں ورگے شبد اڈ اڈ کے

بنیرے بھر جانڈے نیں

(26)

انجاز

اوہ ویکھو: اچے وی کسے دی عینک پئی اے
پر انہہ سکول دی کندھ تے.....
اچے وی دس رہیاں نیں
.....!ہو دیاں چھٹاں.....

وَنڈ

(گلجیت سنگھ جنومہ کہتے-1)

قانون، قانونی طور تے انھا نہیں ہوندا
قانونی صلاح کار ایس وچ بھانی مار دے نیں
بازاں، کبوتر اں دے حق وچ
کوئی قرار داد منظور نہیں کرنی
گتے بھونکنوں نہیں رہ سکدے
کر لے ڈوڈیاں نہ کھان تے ہو رکیہ کھاو؟
کارو پنجھری قلو پطرہ نوں جیہڑے کباب پسند نیں
او ہناں لئی قربانی دے گوشت دی خشبو حرام ایس
میری کشتی وچ بس اوہ ای لوک بہہ سکدے نیں
جیہناں کمینگی دی کدے کوئی حد پار نہیں کییتی

’بلونت کوزنوں ’صغریٰ‘ چیتے نہیں آئی!!
’کراڑ خاں‘ آج وی کالے ننگل
تے گرد اس پوردیاں گلیاں یاد کر کے روند اے
قانون، قانونی طور تے انھا نہیں ہوندا
قانونی صلاح کارالیں وچ ڈنڈی مار دے نیں

بے برکتے دناں وی کھتا

(28)

انجاز

* کالے ننگل: شاعر دے پڑکھاں دی جمن بھونیں۔

نظم دی عمر اٹھاٹھ گوسال اے

(گلجیت سنگھ جنوعہ دی ویل-2)

خاباں دے ڈھڈتے پتھر بنھیاں

جے رزج ہوندا.....

کدی گلہ نہ کردا

نظم دی عمر اٹھاٹھ گوسال اے

چُپ بنیرے پیٹھی ویلی

تاڑی مار جے اڈ دی

گھر گھرٹی وی شور نہ پاووندا

نظم دی عمر اٹھاٹھ گوسال اے

کپاہ جیہی چاندی سروچ لتھی

کوڑتے دی بھین کہانی

اے نہ نسرے سٹے

نظم دی عمر اٹھاٹھ گوسال اے

نہ جھنگ چھٹیا، نہ کن پاٹے

اسیں پہلی وار او دوں ملے ساں
 جدوں ساڈے ہتھاں وچ
 آساں دیاں موم بتیاں توں سو اگھ نہیں سی
 جدوں ساڈے کول واءنوں پاسے داسونا
 تے ویلے نوں چاندی بناون داہنڑ سی

اسیں دو جی وار او دوں ملے ساں
 جدوں سبیاں نوں رنگ پھڑن دا چاء سی
 جدوں نرول خرگوشاں ورگیاں گلاں
 مونہوں تلک تلک جان دیاں سن
 جدوں تنلیاں کچھے ٹھدے بچے
 جگنوواں نوں کمرے وچ چھڈ کے
 تاڑیاں مار مار خوش ہوندے سن

اسیں تیجی وار او دوں ملے ساں
 جدوں کتاباں بچ پئے موراں دے پر
 سکے پھلاں دیاں پیتاں نال ہتھ ملاندے سن
 جدوں لگراں تے کھڑ رہے ڈوڈے
 ڈھپ دیاں اکھاں وچ اکھاں پاکے
 خوشی دے گیت گاوندے سن

اسیں چوتھی وار او دوں ملے ساں
 جدوں انگ انگ نوں ٹھنڈ توں بچان لئی
 ہتھیں اُنے اُن دے سو بیڑ گھر گھر نگھ ورتاندے سن
 جدوں ساڈے جوان جذبیاں دے لہر اندے ہتھ
 آون جاون والیاں ٹریناں لئی بس
 سگنلزد اکم دیندے سن

اسیں آخری وار او دوں ملے آں
 جدوں بمبیاں دے دھماکیاں نال
 دھرتی دے مونہہ تے چٹاخ پے گئے نیں
 جدوں ماواں باللاں نوں سکول گھل کے
 بے بسی دے نوے رنہر رہیاں نیں

سرجیت پاتردی ویل

ٹُٹ رہیا اے ہولی ہولی بہت کجھ

ٹُٹ رہی اے.....

اک نقطے توں دو جے نقطے ول ٹرن دی آس

عین عین دے فرق نوں جانن والی سک

چن نوں چھوہن دی تا نگھ

اک ہوون دی لالسا

ٹُٹ رہی اے.....

پینشن وصولدے بڑھیاں دی لمی قطار

پردیس گئے کماؤ پٹیاں دی گھراں نوں مڑن دی سدھر

سرٹکیں بے سدھ پئے نشینیاں دی ڈھانی

مانگت بالوں دی اُمید

ٹُٹ رہیا اے ہولی ہولی بہت کجھ.....

ٹُٹ رہے نیں ہولی ہولی گھر

ویڑھیاں نالوں در

جمنوں پہلے ساک

ہانیاں تھوں ور

ٹُٹ رہے نیں گھر

ٹُٹ رہیا اے.....

جنونیاں دا جنون

مھاڑاں دا بھرم بھاء

ٹُٹ رہیا اے.....

شاعراں دا یقین

اگا نہہ ودھن دا حوصلہ

ٹُٹ رہیا اے ہولی ہولی بہت کجھ

ٹُٹ رہیا اے ہولی ہولی اجہیا ہو روی.....

میں اکثر ویکھیا اے اوہنوں.....
قبراں سربانے اُگے قدیمی کتتیاں ہار
گڈی لنگھ جان نگروں اڈرہی دھوڑ وِج
کتا باں وِج پے سئکے پھلاں دیاں پتیاں اُتے
سینے مڑھیاں پرانیاں یاداں دے ورقیاں اُپر

چپ

میں اکثر ویکھیا اے اوہنوں.....
ٹرین لنگھ جان پچھوں
پلیٹ فارم دے سکھنے پیچھاں تے بیٹھی
گھڈے وِج تڑے کبوتر اں دے پراں وِج گنگ وٹہ بنی
سیم دے پل کول سُر وٹاں دے بو جھیاں وِج
پرانے محلے دے بند مکاناں دیاں تختیاں اُتے

(31)

میں اکثر ویکھیا اے اوہنوں.....
آپنے کمرے دی کندھ تے ٹنگے
فریماں دے پرچھاویاں وِج
دِنے دُپہرے نہر کنڈھے
گھنڈ کڈھ کے بیٹھی ناروانگوں

انجاز

اک عام جیہی نظم دی دُعا

رہا! لوبھی، جھوٹے تے مٹی کھانیاں توں بچائیں
جیہڑے منافقت، بے غیرتی
تے کمینگی دیاں ساریاں حداں پار کر چکے نیں

رہا! بھکھے، فراڈیے تے مکار لوکاں دی مکاری توں دُور رکھیں

(32)

رہا! لومڑاں وانگ چالاک اتے چست سیاست دانان
تے چوراں توں بچائیں.....

رہا! کسے کو جھے خیال دے کچھ نہ چڑھائیں

رہا! کسے پیر، فوجیاں بہرو پیسے دے گھر نہ گھلیں.....

متاں اوہناں دے مڑھکے دی خشبو میریاں ساہواں وچ ترے،
تاں لوک مینوں حرامی آکھن لگ پین.....

امر تار پریتم

میں تینوں یاد کیتا تے میرے اندر چپ کھڑ پئی
میں رونا چاہندی ساں.....
ویڑھا مینوں وکھیر ہیاسی

میں اکھاں وچ ای بنجو گھٹ لے
متاں تیرے صافے دا لڑ نہ بھجے
گنڈی کھڑکی..... میں اٹھ بوہے ول نٹھی
سر دل تے تیری یاد دے پیراں دے نشان سن

کئی وار جی کیتا! میں تیرے ول آواں
ہر وار تیرے گھر دے رستے میتھوں کئی بھندے رہے
میں رونا چاہندی ساں! پرویڑھا مینوں وکھیر ہیاسی

ہنجواں تیرے دکھ دی جاگ لائی
جاگ نے خیال جمیا.....
تے خیال نے جدوں تیرے دُدھور گے پیر پُٹے
میری ادھی نظم سُن ہو کے رہ گئی
کسے فاج زدہ مریض وانگ

بے برکتے دناں دی کتھا

ادھی نظم

جدوں میرے خیال نے تیرے دُدھور گے پیر پُٹے
میری ادھی نظم سُن ہو کے رہ گئی

(33)

توں آپنیاں اکھاں دے ہتھاں نال
میرے چہرے توں خبرے کیہ چُگ رہی سیں.....
کہ شعر دی اکھ کھل گئی

میں شعر کہن لئی نیچھ بالی
لفظاں دے دکھ
ور قیاں نوں چہھا مار کے
پنسل دے اتھر ورنہ دے رہے

انجاز

میرے ساہویں پئے ٹیبل تے
 فی الحال اکو چاہہ دا کپاے
 جدوں کہ میری پاکٹ وچ وی
 اکو اک ڈائمنڈ دے نگ والی رنگ
 اوہ وی اوس خاص اکو اک لئی
 جیہڑا خبرے کدوں آکے
 ٹیبل دے اُس پار پئی کرسی اُتے
 لت تے لت چڑھا کے بیٹھے گا!

بے برکتے دناں دی کتھا

تھال

(34)

رب دے تھال وچ
 گجھ وی دو- تے تقسیم ہون والا نہیں
 اک سورج، اک چن
 ست زیناں، ست اسمان
 گجھ وی دو- تے پورا پورا تقسیم ہون والا نہیں۔۔
 اک اکھ، اک نظر
 اک ہتھ، اک چت
 گجھ وی دو- تے تقسیم ہون والا نہیں۔۔

انجاز

سانا سنا سنا سنا

رُمال تے اُکرے اکھر پٹ اُٹھے
روون لئی دو اکھاں کافی نہیں
واء دی چغلی تے کنج یقین کرئیے
ایہہ افواہ وی ہوسکدی اے
محبت سانا سنا سنا سنا توں کتے ودھز ہر پل اے
اکھ دا کن نال سوکن دارشتہ اے
گل چُپ رہ کے وی کیتی جاسکدی سی
چُپ تئی تے
بارھاں ورھیاں دی رفاقت
اک چہرے نے توڑی

(35)

انجاز

پانی دی ”ٹڑ“ توں جان چھڈان لئی
کدوں تائیں دریا، سمندر رول نسدے رہن گے

ویلا ”ٹوؤں ٹوؤں“ کرے وی تے
کوئی پتا نہیں جاگنا
واء چتے مرضی لیڑے بدل کے
روز شیشے اشکائے
دریا سمندر رول ای نسن گے

پانی دی ”ٹڑ“ توں جان نہ وی چھٹی تے --
نہراں اتے کھالیاں دی پھو ہڑی بیٹھے چھڑاں
سیم نالیاں دے حق وچ دوٹاں پاوندیاں ای رہنا ایں
تے سارے پنڈ دے سائیں لوکاں
آپو اپنے چھکنے چھکنڈیاں ای رہنا ایں

(۴)

دُھند دھوکھا جن سِکدی اے
دھوکھا! دُھند نہیں.....

مٹی کھانیو: جے دھوکھے نے دُھوئیں دادھتوراپی لیا
تے دھک دھک کردے تہاڈے دلاں نوں
دھوکھے تے دھوئیں دی یاری راس نہیں آونی
ایہوں پہلاں کہ تسیں دھوئیں نوں دھکے دے دے
شہروں باہر کڈھ دیو و و و و
دُھند نے دھوکھا جن دینا ایس.....
تے دھوکھے..... کدی دھرتی دے سکے نہیں ہوندے

(۴۳)

جس دن دی نیت متری آکھوان لگ پئی اے
اوسے دن توں سکلیاں سدھراں
دل دے پیراں جچ چھنکی ی ی ی ی جا رہیاں نیں
چیتے نوں خبرے سیونک چٹ گئی اے
ایہہ عشقاں پٹا! تیرے لمس دا چن پھڑدا پھڑدا

بے برکتے دناں دی کتھا

گجھ غیر سرکاری نظماں

(۱)

کوٹھے تے سُنکے پئے سورج دیاں کرناں
جوئے سچ کون ہار گیا اے
تے رشتیاں دی کُوسی جھولی وچ
بھج رہے جذبیاں نوں موت
کچرک ٹھنڈک دا جھانسا دیندی رہوئے گی

چل توں ای دس!!!

تیری لگھ دی مسیت وچ بے دھڑک ہو کے سون والے
کدوں تک تیرے ہتھ چم چم روزے کھولدے رہن گے
کدوں تک تیری عقیدت دی سردل تے
خُدی پسندی دے سجدے کھڑدے رہن گے

(36)

انجاز

خبرے کئی وار اپنے ہتھ سڑوا بیٹھا اے

بے برکتے دنوں دی کھتا

راتیں چرکا! گھر پرتن ویلے
جد کسے سیانے مونہہ چوں گالھاں ڈگدیاں نیں
تاں شوہدے کن فٹاٹ نکلیاں وڈیاں ساریاں گالھاں
شنوائی دی پنڈ وچ ہنھ کے تہجدی نماز نیت لیدے نیں
جس دن دی نیت مترئی آکھوان لگ پئی اے

(۳۷)

رات مونہہ کالے کراکے
گھریں پرتن والیاں کرتوتاتاں
ونے آرام کردیاں نیں

(37)

ویلے نے جد رات دے پیر پٹھے.....
دن دا تراہ نکل گیا
سارے پگچھے کم.....
ہنھیرے وچ کیوں ہوندے نیں؟

اجاز

”لوڑاں ودھ جاوتے
اوور ٹائم لاؤنا ای پیندا اے.....“

(۵)

ڈردے پیر نہیں ہوندے
وہم دے ہتھ ہوندے نیں
لمس ذہن نوں چٹ جاوے تے
چت نوں وِس چڑھای جانندی اے
رات چھت تے منجی نہ چڑھائیں
متاں دینیں ماں نوں آکھدا پھریں:
.....ماں.....”

میں چھت تے نہیں سونا
رات چھت تے مینوں
چڑیل چمبڑ جانندی اے“

(۶)

اتھر وایجاد ہوون توں پہلاں
چہڑ دا مہاندر ا لیکیا گیا
بھگکھ دے وجود توں اگدوں
انسان نے رونا سکھیا
سُنن شکتی انسان توں دو دن وڈی اے
تے آواز ایہوں کتے بعد دی دریافت

بندہ زندگی دا' موجد اے
وقت موت دی ماں ایں
سورج دھرتی دا ساڑا اے
تے دھرتی انیر دا ٹھک
(۹۱)

میرے میزدی دراز وچ سجری ڈھپ دا نوحہ
بڑا بڑا کے سوں گیا
میں آپنا سوٹ کیس پھول پھول ہنیاں
سے دی عینک نہیں لکھی
اُداسی میریاں اکھاں چوں جگنو چوری کر کے
مٹھ میٹ کے ہسدی رہی
میری مصروفیت بانجھ ہو کے وی
شعر جنوں باز نہ آئی
(38)

ویلے دی لوتھ تے بیٹھا منصف
میری نظم دے نقش چوری کرن وچ رُجھار ہیا
میرے عشق توں جنون وڈا
میرے اُدم نے کٹیاں پیراں نال پنیںڈا کچھ لیا
میری عادت نے ارکاں بھار رڑھ کے میل لٹ لیا

میری پیڑا گرنتھ تھاں تھاں توں شہید
ویلے دے لیڑے مینوں پورے نہیں آئے
ہُن موت میرا ستر ڈھکے گی
(۸)

’اج فرینکے وڈے سارے قصور میرا مونہہ چڑان آون گے‘
موبائل وچ Save مینج آج دی شام وچ
اُداسی تے بے سوادی بھرن لئی کافی سن
میں آج تک سمندر نہیں دیکھیا
اپیراوس بارے چنیاں وی کہانیاں مینوں یاد نیں
اوہناں وچ تیرا ذکر کتے وی نہیں ۔۔۔
توں میرے دن بنیرے بیٹھی اوہ چپ ایں
جیہڑی مشیناں دے شور وچ نھاوندی اے

(۹)
بڈھے، بینڈے تے بڑدل ویلے دا حلیہ نہیں وگاڑ سکہے
دن کالاتے رات چٹھی کرن لئی
کوئی نہ کوئی تہمت پلے ضرور ہونی چاہیدی اے

جج

ٹیپلاں تے بل رہیاں موم پتیاں دوالے
گپاں دے ڈھگ پئے نیں
بیریاں دی چاندی ہو گئی
کسے دے بٹوے جج لکھ نہیں رہیا
نگلے ہونا جرم تے نہیں.....
ویلا کسے پاگل داپتر اے
میرے پنڈ دے ”ابھی“ مست وانگ
بیٹھا اے کسے ”چندو“ دے برف والے پھٹے تے

”سبھ شیواں پوریاں نیں؛ کار نہیں دس رہی.....“
”..... روٹی پوری ہو گئی.....“
”نال دے کمرے جج کسے نے پھک لیا زہر“
”بوہے آئی کسے دی جج مڑ گئی.....“

بے برکتے دنوں دی کتھا

(39)

انجاز

میں اے اپنی آواز بھجھ کے
امیش ٹرے وچ نہیں سٹی
اے میں جاگدے کنناں دی شنوائی
بے دھیانی وچ جھاڑی اے
اے تے میں تتی اگ دامونہہ پونجھ کے
آپنی انگل سلگائی اے.....
جس وچ تیرے احساس دا چھلا
میرے غم دا لون پی رہیا سی
میرے دکھ دی کھار وچ
سمیاں دے اکلا پیاں دی پیڑ
ورھیاں توں ولھک رہی اے
کسے کورے جیہے خاب دی کٹی پھرن لئی
کسے جھوٹھ دے سر
نواں سچ مڑھن لئی.....

کاغذی جہاز

اسیں اے تک جو کجھ وی بنایا اے
اوس وچ کاغذ دا عمل دخل بہت رہیا اے

کاغذی پھل

کاغذی کشتی

کاغذی جہاز

اے پیہ نہیں ہو رکیہ کیہ اول جلول

اسیں اے تک نہیں بنا سکے.....

املتاس، اسی تے شریہہ دے پھلاں جیہی مہر کار
سیاں، اناراں تے امباں دی خشبوورگی کوئی سانجھ

ہمالیہ دے پر بتاں ورگا پنختہ ارادہ

دووووورتک پسرے سر ہوں دے کھیتاں ورگا یقین

غین

غمگین ککراں دے غمزہ ٹہناں تے

معصوم چڑیاں دے

غول پٹھن توں کتے پہلاں

خلیل ایجاد ہو چکی سی

غبارے بالاں دادل بہلا سکدے نیں

بھکھ و جھوں غش کھا کے ڈگے غریب دا نہیں

حروفِ ابجد دے غائبانا تعارف توں بہت پہلاں

غم وی اتےھے ای سی تے غرور وی

سارے گندے مندے کم

غلط ملط لوک نہیں، غلط جیہے شریف کردے نیں

غوری، غزنوی، غوث، غیاث

ایہہ سارے غین دے محتاج نیں

تے غین، عین دی ارتقائی شکل اے

زندگی لئی دونظمماں

(۱)

تیرے ہتھوں دی پشت تے
میرے ہونٹھاں چنے وی سجدے کیتے
میں اوہناں دادیوں داراں

توں اپنے لمس دے نرک دی سونہہ کھا کے دس
توں میرے نگھنوں سُد سنے کیوں وصول کیتا
کیوں تیری ہک دی مسیت وچ
میرے دن دی پوہ پھٹی
میرے دکھ تے ہسنوں پہلاں
وقت دے کیوں دند ڈگ پئے

(امانت علی زبیری کیتے)

مینوں اکوچیے باغاں وچ
اکوچیے گملیاں دے
اکوچیے بوٹیاں تے
اکوچیے پھل پسند نہیں

مینوں ہر طرحاں دے باغاں وچ
ہر طرحاں دے گملیاں دے
ہر طرحاں دے بوٹیاں تے
ہر طرحاں دے پھل پسند نہیں

(41)

انجاز

شٹاپو

جدوں دی کوکلا چھپا کی الوپ ہوگئی اے
میرے پنڈ دیاں گڑیاں شٹاپو نہیں کھیڈ دیاں
ککلی، تھال تے لگن میٹ دی بجائے
ہُن اوہ ٹیبل ٹینس، بیڈمنٹن تے کرکٹ کھیڈ دیاں نیں
ہُن اوہ ماواں دے ہتھیں بنے دیسی گھیودے پراٹھے
امب دا اچار تے چاٹی دی لسی نہیں پیندیاں
سگوں برگر، سینڈوچ تے کوک تے گزارہ کر دیاں نیں
ہُن نہ تے اوہناں نوں ویراں لئی کھیتاں وچ بھتہ یجانا چنگا لگدا اے
تے نہ کھال دے کنڈھے بہہ کے پورے ٹبر دے لیڑے دھونا
اجکل اوہناں دی زیادہ دلچسپی
سٹارپلس دے ڈرامیاں تے انڈین فلماں وچ اے
جدوں دی کوکلا چھپا کی الوپ ہوگئی اے
میرے پنڈ دیاں گڑیاں شٹاپو نہیں کھیڈ دیاں

بے برکتے دناں دی کھتا

(۴)

لوڑاں پٹے.....
بے یقینی دے جیہڑے دریا وچ
توں میرے خطر روڑھے نیں
او سے دریا نے اک دن تیرے سر چڑھ کے
تیرے نیناں دی ساؤنی روڑھ دینی ایں

میں اگلا!! بارش وچ کد تک بھجدار ہواں گا
میرے یقین دی چھتری جدوں تیرے تے کھلی
توں بارش دی اک چھٹ وی بوچ نہیں سکتی

گلی وچ بھونک رہے گئے بھونکدے رہنے
میں گزرے دناں دے سراں تے کھڑی دھپ نال
ہُن لگن میٹی کھیڈاں گا!

(42)

انجاز

بولی

اکھاں لاه کے جاں کھلی اُتے تگیاں
کھیسے وچوں نیند ڈگ پئی

۲۰۱۳ء دی آخری نظم

(طارق گوجردے ناں)

میرے پنڈ دے قبرستان وِچ
اُنج تے بے شمار کتے نین
جیہناں تے مُردیاں دی بخشیش لئی
قرآنی آیتاں تے صوفیاں دے شعر کنداں ہن
اپرا اوہناں قبریاں وِچ
اک قبر اچیہی وی اے.....
جیہدے کتے تے مرن والے ولوں
اک بدو عا درج اے:
”اوہناں لوکاں دی اولادوں کدی سکھ نصیب نہ ہووئے
جیہناں 66 ورھے پہلاں
مینوں گھروں بے گھر کیتا“

میںوں پتا اے.....
مرن والے دی دُعا
حرف بحرف پوری ہوئی اے
اوہ مرن والا کوئی ہو نہیں
میرے پیو دا بابا سی

گجھ بندے.....

گجھ بندے باندر اں وانگ ہروٹے لُج تلن وچ ماہر ہونڈے نیں
گجھ بندے الاں تے چیلان وانگ
دو جیاں دا حق کھو کے کھان دے عادی ہونڈے نیں
گجھ بندے خرگوشاں ہار
پلو پل دھرتی نوں کھو کھلیاں کرن دا سوچدے نیں
گجھ بندے لومڑاں وانگ چالاک، چُست اُتے پُھر تیلے ہونڈے نیں
تے گجھ کچھویاں وانگ سست.....

گجھ بندے کتیاں اُتے کھوتیاں ورگے وی ہونڈے نیں
جیہناں دا کم بس بھونڈیاں جاں ہنڈیاں رہنا ای ہونڈا اے
کجھ بندے، بندے دے پتر ہونڈے نیں

بے ناواں

مینوں کدے میرے اصل ناں توں نہیں بُلایا گیا
گھر وچ سبھ توں چھوٹا ہون پاروں
مینوں نکلو آکھیا گیا۔۔۔
سکول وچ میرا رول نمبر ای میرا ناں سی

جماند رو قدر نکا ہون کارن
میرے ہانی مینوں ٹٹی پیک ای کہندے رہے.....
تے ہُن اک بم دھماکے وچ سارا وجود سڑ جان مگروں
مینوں بالغاں دے مُردہ خانے وچ رکھیا گیا اے
مینوں کدے وی میرے اصل ناں توں نہیں بُلایا گیا

(45)

انجاز

شاعرا

وسوسے جاگدے نیں.....
واءدی جھتے تے چُپ دا چھالا جھیا
زخم سینیٹا ایڈاسو کھاوی نہیں
بستر دے وٹ گواہ نیں.....
رات رسوائی دے پھٹ سہندیاں لٹھی

تصویراں چوں لمس چگدیاں
جس چہرے تے اکھ ٹکی
اوہ میری بھین دی ضرورت سی
میں جیہنوں پیار کیتا
اوس ویلے دانگ کجیا.....
اکھاں سُن دیاں نیں
کندھاں ویہندیاں نیں
”واواں نوں ہتھ ورتوں دا کیہ پتہ.....؟“

جس رات توں میری نیند پٹی
میری گڈی نہیں، میری چیخ مری سی
میں گیٹے کھیڈ دی یاں چن کت دی
میں سورج جم دی یاں دُھپ۔۔
میری لوڑ نکلی پے گئی
تیرا انکار وڈا ہو گیا

بے برکتے دناں دی کتھا

سارہ

میں اتھر و پکا کے پی لے
میرے پٹو پہلے ہسنا بھل گئے
میری کول ادھی نیکی سی
تے دریا میرا راہ و کھیر ہیا سی
میں کندھاں دے آکھے لگدی
یاں بو ہے دا ڈھڈ بھر دی
میں کیہنوں آواز دیندی
اگ کسے دا گھر نہیں ویہندی
بچتی نکلی ہووے یاں وڈی
سفر کمانے پیندے نیں

(46)

انجاز

*سارہ شگفتہ

بے برکتے دناں دی کتھا

(47)

انجاز

دوڈونی چار
(پہلے پیار دے ناں)

دوہا

سوہنی صورت یار دی اکھ اگم دا راہ
کرلے دیدہ خوریاں لاه لے اپنے چاء

—x—

وِیلے	مِینوں	زخمی	کیتا
ٹیساں	جھولی		پائیاں
انج	دی	راہ	اڈیکن
اکھاں	دُکھنے		آئیاں
دُکھاں	واہوا	چوگ	کھلاری
سوںہیا	تیرے		کر کے

—x—

بے برکتے دناں دی کھتا

(48)

انجاز

ا
میری رنگاں بھری پھلکاری
وے میں چاواں نال شنگاری
سوںہیا تیرے کر کے

میرے کسے وی کم نہ آون
ونگاں دے ایہہ ٹوٹے
یاں پیار میں کڈھن بیٹھاں
زخمی کرلاں پوٹے
وے میں جاواں صدقے واری
سوںہیا تیرے کر کے

لکھ رہوئے نہ جنڈے تیرا
ٹوں کیہ ساک سہیڑے
لیکھاں کسر نہ چھڈی اتوں
آ بہوڑے نیں کھیڑے
میری رہ گئی آس کنواری
سوںہیا تیرے کر کے

راتاں دے آکھے لگ
 یاداں نوں پکار کے
 چاننی دے سر اُتوں
 تاریاں نوں وار کے
 تیرے عشق دا صدقا لاہیا
 پانیاں بچ نین رُڑھ گئے

ایویں تے نہیں ڈھولنا
 ہنجو میرے ڈلھ دے
 تینوں تے کیتے ہوئے
 وعدے سارے بھل گئے
 کپھڑے موڑ اُتے کیتا ای پرایا
 پانیاں بچ نین رُڑھ گئے

تیرے دُکھ نوں کیہ سینے لایا
 پانیاں بچ نین رُڑھ گئے
 یاداں تیریاں دا ریلا آیا
 پانیاں بچ نین رُڑھ گئے

توں تے سانوں بھل گکتیوں
 جا کے پردیس وے
 نہ ای لکھی چٹھی
 نہ گھلیا سندیس وے
 تینوں رتا وی خیال نہ آیا
 پانیاں بچ نین رُڑھ گئے

بُھلنا نہیں اوہ بھاویں بھُل جاں جہان نوں
اوسے دا تے ناں اِکو یاد اے زبان نوں
یاد اے زبان نوں
ایسے لئی تے لوکیں اوہدا، ناں لے لے چھیڑ دے
چڑھنے نے تارے کدوں سکھاں دی سویر دے

—۳—

بے برکتے دناں دی کھتا

(50)

انجاز

۳

ساری ساری رات رہندے نین ہنجو کیر دے
چڑھنے نے تارے کدوں سکھاں دی سویر دے

سارا دن ہنجواں نوں پی پی گزارنا
دل دیاں زخماں نوں سی سی گزارنا
سی سی گزارنا
راتیں غم رہن ٹانگے دل دے اُدھیڑ دے
چڑھنے نے تارے کدوں سکھاں دی سویر دے

گُھل گنیاں میرے تے حقیقتاں ایہہ ساریاں
سجناں نے کرلنیاں دولتیاں پیاریاں
دولتیاں پیاریاں
میرے ناں جے پیار ہندا مکھ کاہنوں پھیر دے
چڑھنے نے تارے کدوں سکھاں دی سویر دے

ایویں تے نہیں بک بک اکھاں چٹاں روئی اے
ساڈے اُتے ہوکیاں دی چھت تنی ہوئی اے
سمیاں دے ہتھاں وچ کل ٹھک گئے نیں
آساں والے بوٹے سارے مُڈھوں سُنک گئے نیں

—x—

بے برکتے دناں دی کتھا

۴

آوندے جاندے ساہ میرے جیویں رُک گئے نیں
آساں والے بوٹے سارے مُڈھوں سُنک گئے نیں

لنگھدیاں رُتاں مینوں دین اُلاہنیاں
دُب دُب جان چٹاں اکھیاں نمائیاں
عمران دے ہانی ساڈے کتھے لُک گئے نیں
آساں والے بوٹے سارے مُڈھوں سُنک گئے نیں

اکھاں وچ بہجواں دی دُھپ کھڑی ہوئی اے
ہجران دے بُکھاں اُتے چُپ کھڑی ہوئی اے
پتھراں جیہے لوکاں دے وی سیس جُھک گئے نیں
آساں والے بوٹے سارے مُڈھوں سُنک گئے نیں

(51)

انجاز

ہر ویلے روح جیویں لیکھاں نوں اے گھوردی
گھور کے تے رہوئے فر وچو وچ جھور دی
چکھ دی اے لُون فر اکھیاں دے پانی دا

—۳—

بے برکتے دناں دی کتھا

۵

تینوں کیہ میں موڑا دیواں پیاریا نشانی دا
سرا مینوں کوئی وی تے لیجھے نہ کہانی دا

ہولی ہولی ہنجاواں دی اگ مچ پئی اے
پہڑ جدائیاں والی ہڈیں رچ گئی اے
عشقی دے باجھوں دس فیدہ کیہ جوانی دا

جد دی میں ویکھاں تیرا گورا چٹا مکھ دے
اکھیاں دی لہہ جاوے صدیاں دی بھکھ دے
تیرا میرا سنگ جیویں راجے نال رانی دا

(52)

انجاز

پوراں دے گل لگ لگ قسے روندے رہ گئے چھلے
سجناں تیرے لائے ہوئے لانبو جان نہ جھلے
امبراں توڑی سٹکھ میرے دی اڈ دی پھرے سواہ
وے اڈ دی پھرے سواہ

—x—

بے برکتے دنّاں دی کھتا

۶

سکے پھلاں وانگ کتابیں ہوگئی قید ہوا
وے ہوگئی قید ہوا
شوہ دی مست الستی دے وچ پینڈے سبھ فنا
وے پینڈے سبھ فنا

(53)

تیرا چیرا رنگ بسنتی میری پچّی رتی
ادھی راتیں چرخہ ڈھاواں بال کے دل دی بتی
روز ای امبر دھرتی گبھے لمکی رہے دُعا
وے لمکی رہے دُعا

انجاز

ویڑھے دے وچ گڈ چینیلی کندھ تے ویل چڑھائی
جھڑ گئے پھل بھروسے والے آس میری کملائی
میرے کسے وی کم نہ آئے جوڑ کے رکھے ساہ
وے جوڑ کے رکھے ساہ

اک سماں سی جیہدی خاطر دُوروں چل کے آوندے سماں
 اک سماں ایں آپنے گھر دا رستہ بھلی بیٹھے آں
 قسے دُلھی بیٹھے آں
 ہیریا وے ہیریا
 تیرے باجھوں عشقے نے
 کالجے نوں چیریا
 تاریا وے تاریا

اک سماں سی لڑ بھڑ کے وی اک جاں ہو کے رہندے سماں
 اک سماں ایں اک مک ہو کے، پرے پریرے بہندے آں
 دُکھڑے سہندے رہندے آں
 مکھناں وے مکھناں
 تینوں اسماں ہر ویلے
 بیبا یاد رکھنا
 تاریا وے تاریا

تاریا وے تاریا
 سانوں ساڈے بچناں دے
 وچھوڑیاں نے ماریا
 تاریا وے تاریا

اک سماں سی چپ رہ کے وی کتیاں گلاں کردے سماں
 اک سماں ایں سبھ کچھ کہہ کے کچھ وی کہہ نہیں سکدے
 دوری سہہ نہیں سکدے
 ڈھول ماہی ڈھول وے
 کدی کتے ہس کے توں
 ساڈے نال بول وے
 تاریا وے تاریا

ہے موہرا پھک لیا اوہنے
تے زہراں پی لئیاں میں وی
جے سی اوہنے وی نہیں کیتی
ایہہ بلھیاں سی لئیاں میں وی

اجے تتلی نے ٹہنی تے
گھڑی پل ہور بہنا سی
اجے رسماں دے مکھڑے توں
رنگ پیڑاں دا لہنا سی

اجے واواں نے پھلاں دے
کئی ہاسے چرانے سن
اجے باگاں بچ پنگھاں نے
ودھیرے ظلم ڈھانے سن

اجے نینداں دے ہتھاں تے
لوا اک خاب کھڑنا سی
ہنھیرے نال جگنو نے
خورے کد تیک بھڑنا سی

اجے میں فجر ویلے دی
سُرلی بانگ بننا سی
اجے دریا دے سر چڑھ کے
حالیں میں کانگ بننا سی

ہے موہرا پھک لیا اوہنے
تے زہراں پی لئیاں میں وی
جے سی اوہنے وی نہیں کیتی
ایہہ بلھیاں سی لئیاں میں وی

توں جاویں تے خبرے کیہڑا
ککھیاں نوں اگ لاوے
ہسناں تے اک پاسے ساتھوں
رویہ دی نہ جاوے

توں جاویں تے ککھ گلیاں دے
طعنے دیوں مینوں
تینوں تتی واء نہ لگے
ہور کیہ آکھاں تینوں

—x—

بے برکتے دناں دی کتھا

(56)

اجاز

۹

توں جاویں تے جان بہاراں
خاک اساڈی اڈے
مینہ گئی وچ دُھج دُھج جاییے
جیوں بالن دے مُڈھے

توں جاویں تے سُنکھ وی سارے
گئے گواتے لگن
کھسماں کھانی ساڈی چُپ نوں
ہور مواتے لگن

توں جاویں تے نیند گُروی وی
رُس جاندی اے مرنی
جگراتے دی چٹی راتیں
اُٹھ اُٹھ پیندی بھرنی

اکھیاں وچ کھوہ گڑھ دا
جدوں تیری یاد آوے
اک وکھرا پھل کھڑوا

وینی وچ ونگ ماہیا
نظراں نے گل کیتی
میری لہ گئی سنگ ماہیا

سڑکے تے روڑ پیا
اجھک جا! پک لین دے
کچے بیر نہ توڑ پیا

اکھیاں وچ چھالے نیں
چناں تیرے ہونٹھاں نے
کئی گیت اُجالے نیں

بے برکتے دناں دی کتھا

(57)

انجاز

ماہیے دا مکھڑا اے
دھرتی دے ہونٹھاں تے
امبراں دا دُکھڑا اے

نہیں لوڑ بہاراں دی
سبیاں دی رنگن تے
دُھپ کھیڈے پیاراں دی

چیترا دے رنگ اڑیا
تیرا میرا مل بہناں
ویلے دی منگ اڑیا

ہتھاں وچ تھالی اے
چٹھیاں نوں چم چم کے
اساں رات اُجالا اے

موڈھے تے لوئی اے
اکھ تیرے ہجر اندر
چناں بک بک روئی اے

رو! رو! رو!
 رت وچ رتے رتے ہوئے
 رتے جیسے گلاب نوں
 ہموکیاں چ بھجی ہوئی
 انگور دی شراب نوں
 رو! رو! رو!

بُجھ! بُجھ بُجھ بُجھ
 گل لگ رکھاں دے کیوں
 روندیاں جوانیاں؟
 جوانیاں ناں جڑیاں نیں
 کھڑیاں کہانیاں؟
 بُجھ! بُجھ بُجھ بُجھ

من! من من من
 ورھیاں دی ہوند نوں تے
 صدیاں دی چپ نوں
 اپنے وجود نوں تے
 کھڑی ہوئی دُھپ نوں

سُن! سُن سُن سُن
 شاماں والی سُنچ نوں تے
 فجراں دے ساز نوں
 راتاں دیاں چُچاں نوں تے
 دنوں دی آواز نوں
 سُن! سُن سُن سُن

تک! تک تک تک
 سونے رگی دُھپ نوں تے
 سمیاں دی ٹور نوں
 مورنی دے دُکھ وچ
 روندے ہوئے مور نوں
 تک! تک تک تک

رو رو ہتھ ہلاؤندی
دوروں کرئے سلام
سورج بوہیوں ٹور کے
سکھنی پرتی شام
رُت نوں چہھا مار کے
بگ بگ روئی لو

کھیتیر کھیتیر نسری
چاندی رنگ کپاہ
ہتھاں دے وچ جاگیا
چیت منگن دا چاء
پالو پال حیاتری
رہی پٹاں بھار کھلو

—x—

ہو پاندھیا ہو، ہو محرما ہو
ہو ہانیا ہو، ہو بیلیا ہو
ہڈاں دے وچ رچ گئی
تیرے مُڑھکے دی خشبو
ہو پاندھیا ہو، ہو محرما ہو

دُھپاں شیشہ مانجیا
چھاواں شال بُنی
دن دے چھے شور نے
رُبی چُپ سُنی
سُکنے پٹیاں اکھیاں
سُرتاں لئیاں دھو

عورت:

میریاں محبتاں دی سونہہ تینوں سونہیا
ویکھیں کتے راہواں وچ چھوڑ نہ دیوں
مرد:

پھلاں نالوں گولا جیہا دل ساڈا گوریئے
ایوں کتے غصے وچ توڑ نہ دیوں

عورت:

اکھیاں بچ تیرے ولوں دتے ہوئے، غم رکھاں لاں گی
تیرے دل جاندی ہوئی واء دے میں، ہتھ چم لاں گی
کچیاں تے ٹھلنے دے شوق سانوں چن دے
ہجراں بچ کٹی جند روڑہ نہ دیوں

مرد:

دوری دا ایہہ پنڈھ پیریں رب جانے، کدوں تک رہے گا
تیرا انج نت دا وچھوڑا میری، جان کڈھ لے گا
میریاں نشانیاں توں سانجھ رکھیں سوہنے
ایہناں وچوں کوئی مینوں موڑ نہ دیوں

عورت:

چودھویں دے چن جیہے ہاسیاں دی، چاننی نوں چکھے گا
مرد:

کالی جیہی رات دیاں ہتھاں اُتے، دیوا کون رکھے گا
دوویں رل کے:

جندڑیئے واسطہ ای عاشقاں دی لج رکھیں
عشقے دی بیڑی کتے بوڑ نہ دیوں

تیرے باجھوں سجناں وے اکھیاں اُداس نیں
 ہجراں نے دَر مَلّے، سُنّے نراس نیں
 ساڈیاں محبتاں دے
 عمراں دے پوَل سارے
 جیویں کیویں گُھل ہی گئے

چاننی دے مہنے پیبا، دتے سانوں واء نیں
 تیریاں ہی پڑاں ہُن لبھدے ایہہ ساہ نیں
 کوڈیاں دے بھاء چتّاں
 خاب میرے سجرے
 رواں رویں تُل وی گئے

—x—

جدوں دیاں پیاں دوریاں
 ہاسے جیویں بھُل ہی گئے
 جیہڑی کہندی سی نہیں رونا
 ہنجو اوہدے دُٹھ وی گئے

جدوں دیاں ساڈیاں ساہواں جُدا نیں
 ساڈے کولوں ساڈیاں سدھراں خفا نیں
 گلّیاں دے ککھاں واگتوں
 اڈ رہی دُھوڑ وِج
 ہولی ہولی رُل ہی گئے

کوٹھے تے پییاں لچھیاں
اُتوں اُتوں ہسدی آں
تے اندریں پیڑاں مچیاں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

کوٹھے تے پییاں چُنیاں
اکھیاں دے سر چڑھ کے
اِج کِنیاں سدھراں رُنیاں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

کوٹھے تے سُنیاں میکھاں
اک تیری اکھ لُٹیا
دوجا لُٹیا چندرے لیکھاں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

کوٹھے تے چڑھ کے تگدی رہی آں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

کوٹھے تے پییاں چھلیاں
ساری رات لکھ لکھ کے
مُر سکھنیاں چھٹیاں گھلیاں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

کوٹھے تے پییاں تاراں
کعبے دل مونہہ کر کے
میں بچناں نوں واجاں ماراں
ڈھولا خورے کیوں نہیں آیا

توڑ و توڑ مصیبتاں
 ڈانواں ڈول گھڑی
 آساں والے رُکھ توں
 سِک اک ہور جھڑی
 جھلن دُکھ ودھیرڑے
 سرو، سفیدے، چیر

کھوٹی جیہی لے تئنی
 ٹٹھا جہیا دھیان
 نت پساری بھالدے
 جھونگھے وِج گیان
 سینے پھٹ ڈونگھیرڑے
 اکھیں پرَم دا نیر

اکا چورسیا اتھاں سُنیدا
 اِکا سُناں کشمیر
 ”چورسیا نمبو لیا دے دے
 میرے ہندی کلجے پیر“

برہ برونہاں ملیاں
 روون پئے دھرنٹ
 اگلا کیویں بھیڑیا
 پچھلا چوڑ چپٹ
 باجھ ہتھیاراں گٹھیاں
 سسی سوئی ہیر

قولاں دی نوڑی، دکھاں دی ماری
نیناں دے بوہے، ہنجواں دی کھاری
طعنے چہ دیوے، پیا تے گولا
تتڑی دے ڈھولا

—x—

بے برکتے دناں دی کتھا

۱۷

تتڑی دے ڈھولا، تتڑی دے ڈھولا
جند جان سڑ کے، تھی گئی اے کولا
تتڑی دے ڈھولا

(64)

چٹھیاں چہ گھلیاں، قاصد چہ ٹورے
دینہہ رات سوچاں، دینہہ رات جھورے
اڈیاں دے توڑی، برہوں دا چولا
تتڑی دے ڈھولا

انجاز

سُنجے تے سکھنے، آساں دے ڈیرے
شاماں تے فجراں، دل دے بنیرے
کاواں نے پایا، لکھ وار رولا
تتڑی دے ڈھولا

رُتوں پیار کرن دی آئیاں
ساہواں کھیڈن چھوہن چھپاہیاں
رل مل پاؤ بھنگڑے

رُٹیاں جیہے رُکھاں اُتے دکھری بہار اے
جگ اُتے جیوندار ہوئے سدا ای پیار اے
شالا کدی وی نہ پین جدائیاں
ساہواں کھیڈن چھوہن چھپاہیاں
رل مل پاؤ بھنگڑے

سجے سجے لوہ کھنڈے کانیاں دی چک تے
پولے پیریں چن ٹرے پانیاں دی پک تے
اکھاں ہس ہس دین گواہیاں
ساہواں کھیڈن چھوہن چھپاہیاں
رل مل پاؤ بھنگڑے

مُری دے بُکھاں اُتے سُر کھڑے ہوئے
نیں
چیتراں دے ویڑھے وچ پھل کھڑے ہوئے نیں
کھیتاں ہتھاں وچ خنٹیاں نے چائیاں
ساہواں کھیڈن چھوہن چھپاہیاں
رل مل پاؤ بھنگڑے

ایہہ اوہ روگ اے جیہڑا جاندا جاندا جاندا

وگدی واء دا بکھا شہر سچ جد دی آوے
دو گُو بول ہجر دے اوہ وی گاندا جاندا

دنیا دے جنگل چوں، جو کوئی وی لنگھے
کناں نوں ہتھ لانداء، خیر مناندا جاندا

—x—

وچھڑن لکیاں سینے نال تے لانداء جاندا
دل نوں ہور دکھا گیا اوہ جاندا جاندا

جد تک گھر سانجھے سن مل پیندے ساں دوویں
ساڈے دل اوہ ہو جاندا سی آندا جاندا

جیہڑا دن وی چڑھدا لگدا ایس طرحاں دا
شور مچاندا آونداء، درد کماندا جاندا

عشق دے ہتھوں ڈنگیا سچ سکدا اے کسراں

پے

ڈورے، ڈورے، ڈورے
ساری رات لکھدی رہی، مڑ سکھنے قاصد ٹورے

گانی، گانی، گانی
ویرٹھیاں دے ہڈ رووندے، جس دن دے نکھر گئے جانی

واری، واری، واری
رَب جدوں گن آکھیا، گھل گئی دے دی باری

جھڑیاں، جھڑیاں، جھڑیاں
ہتھاں وِچ دل پھڑ کے، اکھاں رہیاں ٹیشنیں کھڑیاں

وائے، وائے، وائے

بے برکتے وناں دی کتھا

(67)

اعجاز

۲۰

برہا دی جے دھوڑ اساڈے پھٹ تے پئی اے
توں چاہویں تے منزل ساڈی وٹ تے پئی اے

اچن چیتی مونہہ زخماں دے گھلھ گئے ایراں
سٹ نویں فر جویں پرانی سٹ تے پئی اے

وکھ ہو کے تے توں مترا جی نہ سکيا
جندو ساڈی پیڑاں دی جے ہٹ تے پئی اے

جس دن دا توں ڈکيا سانوں نہیں پیتی فر
تک لے بھاویں چینی ساڈے مٹ تے پئی اے

روح دیاں اعجاز نے سھے گنجھلاں گھلھیاں
نظر جدوں دی اوہدی لٹ تے پئی اے

کاواں دی اکھ لگ گئی، جدوں شہروں پروہنے آئے

ڈیرے، ڈیرے، ڈیرے

ڈولی چاڑھ ہوواں نوں، رُکھاں بک بک اتھرو کیرے

پائی، پائی، پائی

کمرے دی اکھ کھل گئی، گنڈی ہونیاں نے یاں کھڑکائی

جوڑی، جوڑی، جوڑی

عمران بیت گنیاں، اوس ابے وی چپ نہ توڑی

پھیرا، پھیرا، پھیرا

پولے پولے ٹُر کڑیئے، کجھ لتھ کے ڈگے نہ تیرا

فیتا، فیتا، فیتا

وچھوڑے والی کندھ ٹپ کے، اساں جام وصل دا پیتا

بھورے، بھورے، بھورے

ست رنگی پینگھ ورگے، تیرے نیناں دے گلابی ڈورے

بے برکتے دناں دی کھتا

(68)

اعجاز

..... اعجاز شاعر اے۔ آپنی دھرتی دے دکھاں داسیری، ایس ٹوٹے تے ہوئے تواریخی جبر داجانو۔ مشینی اکلا پے

وچوں اگری بے ناویاں ہون دی نموشی اوہدی ہوند دا حصہ اے۔

اعجاز آپنی بھونیں دی محبت وچ گھیا اپنے پچھو کڑ نال جویا آج دا شاعر اے۔ اوس کول اجوکی سرت تے سیہان

ہے۔ نویں رنگ دی نظم دے ایس شاعر کول آپنی پچھان دے پورے گن نیں تے آوندی کل اوہدی شاعری دی کل اے۔

بے ناواں، بریلنگ نیوز تے ادھی نظم لکھن والے شاعرنوں آن والا ویلا نظر انداز نہیں کر سکدا۔

— راجا صادق اللہ

اعجاز پنجابی دی نویں شاعری دی ریت ہنڈا کے ٹریا اے۔ اوس کول اوہ کڈتن نویں ذالیقے نال چکھن نوں ملدی

اے، جیہڑی وڈنگروں پنجابی شاعری دے حصے آئی۔ اوہ بڑی تیزی نال پنجابی شاعری دے اک نویں دور وول ودھ

رہیا اے۔ ایہہ دور اجوکی گلوبل سیانف دی وارتا نوں پنجاب دے تاکی چوں دیکھن تے بیانن دادوراے۔

اعجاز کول اوہ سارے گن موجود نیں، جیہڑے ایس عمل نوں اجوکی پنجابی سمجھ دا بیانیہ بنا سکدے نیں۔

— طارق گوہر

رغاب

(69)

بے برکتے دناں دی کتھا

